

Halsuan kunta

OPPILAS- JA OPISKELUHUOLLON SUUNNITELMA

**HALSUAN YHTENÄISKOULU
SIVISTYSTOIMI**

v. 2022

SISÄLLYSLUETTELO

1. OPPILASHUOLLON TAVOITTEET JA TOIMINTAPERIAATTEET	1
2. YHTEISÖLLINEN OPPILASHUOLTO	2
2.1 Opiskeluhuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat oppilashuoltopalvelut	2
2.2 Oppilashuoltoryhmät	3
3. YKSILÖKOHTAINEN OPPILASHUOLTO	4
3.1 Yksilökohtaisen oppilashuollon järjestäminen Halsuan kunnassa	4
3.2 Monialainen asiantuntijaryhmä	6
3.3 Oppilashuoltokertomuksen laatiminen	7
4. TURVALLINEN ARKI	8
4.1 Kodin ja koulun yhteistyö	8
4.2 Koulun ja lastensuojelun yhteistyö	10
4.3 Oppilaan vaikuttamismahdollisuudet koulu yhteisössä	10
4.3.1 Oppilaskuntatoiminta	11
4.4 Oppilaan lääkehoitosuunnitelma	11
4.5 Sairaalan lapsen hoito koulussa	11
4.6 Poissaolot	13
4.6.1 Toimintaohjeet poissaolotapauksissa	13
4.7 Kouluruokailu	14
4.8 Koulukuljetukset	15
4.9 Aamu- ja iltapäivätoiminta	15
4.10 Nivelvaiheyhteistyö	16
4.11 Ohjaus perusopetuksessa	19
4.12 Käyttäytymisohjeet ja seuraamukset	20
4.13 Oppilaan suojaaminen väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä	20
4.14 Toiminta äkillisissä kriiseissä sekä uhka- ja vaaratilanteissa	22
5. YHTEISTYÖ OPPILAIDEN JA HEIDÄN HUOLTAJIENSA KANSSA	23
6. OPPILASHUOLTOASIAKIRJOJEN DOKUMENTOINTI	23
7. OPPILASHUOLTOSUUNNITELMAN TOTEUTTAMINEN JA SEURAAMINEN	24
8. POIKKEUSOLOJEN TOIMINTASUUNNITELMA	28

1. OPPILASHUOLLON TAVOITTEET JA TOIMINTAPERIAATTEET

Uusi oppilas- ja opiskelijahuoltolaki astui voimaan 1.8.2014. Tässä lailla säädettiin perusopetuslaissa (628/1998) tarkoitetussa opetuksessa olevan oppilaan oikeudesta oppilashuoltoon. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa ja tässä suunnitelmassa käytetään perusopetuksen opiskeluhuollosta nimitystä oppilashuolto, opiskelijasta käsitettä oppilas ja oppilaitoksesta nimitystä koulu. Koulutuksen järjestäjään viitataan käsitteellä opetuksen järjestäjä. Opetuksen järjestäjä vastaa oppilashuollon toteuttamisesta, arvioinnista ja kehittämisestä. Suunnitelma on laadittava yhteistyössä koulun henkilöstön, oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Esiopetuksessa vastaavat nimitykset ovat oppilashuolto, lapsi sekä esiopetus.

Oppilashuolto on toimintaa, jonka avulla tuetaan yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia, pyritään terveelliseen ja turvalliseen oppimisympäristön syntymistä, edistetään mielenterveyttä ja ehkäistään syrjäytymistä sekä edistetään hyvinvointia.

Oppilashuollon avulla tuetaan oppimista sekä tunnistetaan, lievennetään ja ehkäistään mahdollisimman varhain oppimisen esteitä, oppimisvaikeuksia ja opiskeluun liittyviä muita ongelmia. Opiskelijalla on oikeus saada maksutta sellainen oppilashuolto, jota opetukseen tai koulutukseen osallistuminen edellyttää. Oppilashuolto kuuluu kaikille koulussa työskenteleville ja henkilökunnalla on velvollisuus ohjata oppilas hakemaan tarvitsemiaan oppilashuollon palveluja.

Oppilashuoltotyössä otetaan huomioon lapsen edun ensisijaisuus. Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa. Opetuksen järjestäjä asettaa oppilashuollon ohjausryhmän ja koulukohtaisen oppilashuoltoryhmän. Yksittäistä oppilasta koskevat asiat käsitellään tapauskohtaisesti koottavassa asiantuntijaryhmässä.

Oppilashuollon tavoitteet, tehtävät ja toteuttamisen periaatteet muodostavat esiopetuksesta toisen asteen koulutukseen ulottuvan jatkumon.

2. YHTEISÖLLINEN OPPILASHUOLTO

2.1 Opiskeluhuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat oppilashuoltopalvelut

Halsuan kunnassa perusopetuksen oppilaita on 107. Oppilashuollon yhteistyötahojen palveluja on käytössä lukuvuonna 2022-2023 seuraavasti: Terveystarkastaja Heidi Mikkola on paikalla yhtenä päivänä viikossa. Palvelun tuottaja on Soite. Kuraattori Sarita Pohjolainen on tavattavissa kerran kahdessa viikossa yhden päivän ajan. Kuraattori on mahdollista tavoittaa myös muina päivinä tarvittaessa. Vastaavan kuraattorin palvelu sisältyy Vetelin kanssa tehtyyn kuraattoripalvelusopimukseen. Vastaavana kuraattorina toimii Anne Myllykangas Toholammilta. Hän suunnittelee ja kehittää kuraattorien työtä ja konsultoi tarvittaessa. Lisäksi hän järjestää yhteistyötapaamisia alueen kuraattorien kesken. Koulupsykologi on Kati Kiiskilä. Hän on käytettävissä tarpeen mukaan erikseen sovittavina aikoina.

Vuosiluokilla 1, 5 ja 8 toteutetaan laajat terveystarkastukset, jolloin tarkastuksen suorittaa sekä lääkäri että terveystarkastaja. Tarkastuksiin kutsutaan mukaan huoltaja ja pyydetään opettajalta lausunto oppilaan koulunkäynnistä. Hammastarkastukset järjestetään lukuvuosittain.

Oppilaskohtaisten terveystarkastusten lisäksi oppilaat voivat hakeutua terveystarkastajan vastaanotolle, kun tuntevat sen tarpeelliseksi. Myös vanhemmat, opettajat ja koulun muu henkilöstö voivat ohjata oppilaita kouluterveydenhuoltoon ilmenevien vaikeuksien takia. Kuraattori tapaa vuosittain jokaisen oppilaan henkilökohtaisesti ennaltaehkäisevän keskustelun merkeissä. Kuraattori ja vastaava kuraattori tekevät tarvittavaa yhteistyötä.

2.2 Oppilashuoltoryhmät

Oppilashuolto järjestetään moniammatillisena yhteistyönä sekä opetus-, sosiaali- ja terveystoimen että huoltajien ja tarvittaessa muiden toimijoiden kanssa. Opetuksen järjestäjä asettaa oppilas- ja opiskeluhuollon ohjausryhmän sekä koulukohtaiset oppilashuoltoryhmät. Yksittäisen oppilaan asioita hoitamaan kootaan tapauskohtaisesti monialainen asiantuntijaryhmä.

Oppilashuollon ohjausryhmä

Oppilashuollon ohjausryhmä on seutukunnallinen. Ryhmä on monialainen ja kuntien sivistysjohtajien lisäksi siinä on edustukset yhteistyötahoilta. Ohjausryhmä kokoontuu vähintään kaksi kertaa vuodessa. Ohjausryhmä vastaa oppilashuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. Tämän ryhmän sihteerinä toimii vastaava kuraattori ja puheenjohtajana sen kunnan sivistysjohtaja, jossa ryhmä kokoontuu.

Halsuan yhtenäiskoulun oppilashuoltoryhmä

Yhteisöllinen oppilashuolto on osa Halsuan yhtenäiskoulun toimintakulttuuria. Yhteisöllisessä oppilashuoltotyössä seurataan, arvioidaan ja kehitetään koulu yhteisön ja oppilasryhmien hyvinvointia. Koulukohtainen oppilashuoltoryhmä on monialainen. Ryhmään kuuluvat rehtori, vararehtori (puheenjohtaja), opettajaedustus (luokan/aineenopettajia), opo, kuraattori, terveydenhoitaja sekä oppilaiden edustus sekä ala- että yläkoulun puolelta ja huoltajien edustus. Ryhmän koollekutsujana toimii vararehtori.

Yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän tehtävänä on koulu yhteisön hyvinvoinnin seuraaminen, arvioiminen ja kehittäminen, yhteisöllisten toimintatapojen kehittäminen, oppilaiden ja huoltajien osallisuuden edistäminen, yhteistyö kotien kanssa, oppilashuollon koulukohtaisen suunnitelman tekeminen ja jatkuva arviointi. Lisäksi huolehditaan koulu ympäristön terveellisyydestä, turvallisuudesta ja esteettömyydestä. Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskelu ympäristöön. Rauhallinen ilmapiiri on tärkeä tapa lisätä turvallisuutta. Turvallisuuden edistämiseen kuuluvat myös koulukuljetuksia, tapaturmien ennaltaehkäisyä ja tietoturvallisuutta koskevat toimintatavat. Kuluvana vuonna on erityisen tärkeää kiinnittää huomiota terveydelliseen turvallisuuteen Covid-19 epidemian johdosta.

Yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä huolehtii, että koulu yhteisöllämme on yhtenäiset toimintatavat myös eri oppimisympäristöissä tapahtuvaa opetusta ja välitunteja varten.

Oppilashuoltoryhmä voi tarvittaessa kuulla eri alojen asiantuntijoita.

3. YKSILÖKOHTAINEN OPPILASHUOLTO

Yksilökohtaisen oppilashuollon tavoitteena on seurata ja edistää oppilaan kokonaisvaltaista kehitystä, terveyttä, hyvinvointia ja oppimista. Tärkeätä on myös varhaisen tuen turvaaminen ja ongelmien ehkäisy. Oppilaiden yksilölliset edellytykset, voimavarat ja tarpeet otetaan huomioon sekä oppilashuollon tuen rakentamisessa, että koulun arjessa.

Yksilökohtainen oppilashuolto tarkoittaa

- kouluterveydenhuoltoa
- psykologipalveluja
- kuraattoripalveluja
- monialaista yksilökohtaista oppilashuoltoa.

3.1 Yksilökohtaisen oppilashuollon järjestäminen Halsuan kunnassa

Opiskelijan yksilökohtaiseen oppilashuollon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä oppilashuollosta vastaavalle viranomaiselle sellaiset tiedot, jotka ovat välttämättömiä yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi. Asiantuntijajäsen ei saa käyttää asiantuntijaryhmän jäsenenä saamiaan salassa pidettäviä tietoja muuhun kuin oppilashuoltoon liittyviin tehtäviin.

Kurinpito koulussa ja oppilaan opetuksen ja koulunkäynnin tuki sekä niihin liittyvä päätöksenteko ja moniammatillinen yhteistyö ovat osa opetuksen järjestämistä, eikä näin ollen osa yksilökohtaista oppilashuoltoa.

Koulu on yhteydessä huoltajiin ennen laajoja terveystarkastuksia ja lisäksi silloin, kun huoli oppilaan terveydentilasta herää. Opetuksen järjestämisen kannalta tärkeä tieto voidaan siirtää terveydenhoitajalle/psykologille/lääkärille myös ilman huoltajan suostumusta. Oppilaan sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen koulussa käsitellään tapauskohtaisesti tarvittavalla kokoonpanolla.

Oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus *keskustella henkilökohtaisesti* psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä sen jälkeen, kun opiskelija tätä on pyytänyt. Kiireellisissä tapauksissa mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä samana tai seuraavana päivänä. Kuraattorin vastaanottopäivä on keskiviikkoisin joka toisella viikolla. Psykologin tapaamiseen ajanvaraus tapahtuu kuraattorin kautta.

Jos opettaja tai muu koulun työntekijä katsoo yhteydenoton psykologiin tai kuraattoriin tarpeelliseksi, tulisi yhteydenoton tapahtua yhdessä oppilaan kanssa. Jos näin ei voida toimia, oppilaalle on annettava tieto yhteydenotosta ja mahdollisuus keskustella yhteydenottoon liittyvistä syistä. Oppilaan huoltajalle on annettava tieto yhteydenotosta (jollei tässä tai muussa laissa toisin säädetä.) Halsuan kunnassa kuraattorin ennalta sovitut vastaanottopäivät näkyvät kuraattorin vastaanottohuoneen ovesa sekä Wilmassa.

Kuva 1. Kasvun, oppimisen, koulunkäynnin ja hyvinvoinnin tukeminen

HUOLI	TOIMINTAMALLI
Huoli yksittäisen oppilaan hyvinvoinnista	<p>Konsultoidaan psykologia/kuraattoria/.</p> <p>Oppilas ohjataan yksilökäynnille tai kootaan monialainen asiantuntijaryhmä oppilaan ja/tai huoltajan suostumuksella.</p> <p>Vastuuhenkilö kirjaa käsitellyt ja sovitut asiat oppilashuoltokertomukseen.</p>
Huoli oppilasryhmästä tai negatiivisesta ilmiöstä, jos yksittäisten opiskelijoiden henkilöllisyys tunnistettavissa	<p>Kutsutaan monialainen asiantuntijaryhmä koolle.</p> <p>Yhteistyö oppilashuollon muiden palveluiden kanssa</p> <p>Koulun kehittämistyön eri muodot</p>

Huoli yksittäisen oppilaan oppimisesta tai koulunkäynnistä	Tuen tarpeen arviointi (opettajat, oppilas, huoltajat, ja tarvittaessa muut arvioitsijatahot)
--	---

3.2 Monialainen asiantuntijaryhmä

Monialainen asiantuntijaryhmä kutsutaan koolle, kun herää huoli lapsen fyysisestä, psyykkisestä ja/tai sosiaalisesta hyvinvoinnista. Ryhmän koollekutsumisesta sopii se henkilö, joka on asiaa jo huoltajien kanssa aiemmin käsitellyt. Koollekutsuja sopii huoltajien/oppilaan kirjallisen suostumuksen mukaisesti muut asiantuntijatahot, joiden osallistuminen katsotaan tarpeelliseksi eli keitä asia koskettaa. Kuraattori kirjoittaa asiantuntijaryhmän kokoontumisesta oppilashuoltokertomuksen Efficaan. Jos kuraattori ei ole ryhmän jäsen, terveydenhoitaja kirjaa tiedot.

Oppilaan osallisuus, omat toivomukset ja mielipiteet otetaan huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten edellytystensä mukaisesti. Vuorovaikutus on avointa, kunnioittavaa ja luottamuksellista.

Työ järjestetään niin, että oppilas voi kokea tilanteen kiireettömänä ja hän tulee kuulluksi. Oppilashuoltotyössä noudatetaan tietojen luovuttamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä. Huomioitavaa on kuitenkin se, että ryhmän jäsenillä on lisäksi oikeus pyytää neuvoa oppilaan asiassa tarpeellisiksi katsomiltaan asiantuntijoilta.

Monialaiseen asiantuntijaryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita jäseneksi vain oppilaan tai hänen huoltajansa kirjallisella suostumuksella.

3.3 Oppilashuoltokertomuksen laatiminen

Yksittäistä oppilasta koskevan asian käsittelystä laaditaan asiantuntijaryhmässä oppilashuoltokertomus. Mikäli ryhmään kuuluu kuraattori, hän kirjaa yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi välttämättömät tiedot oppilashuoltokertomukseen. Kuraattori tekee

kirjaukset Efficään. Kertomus laaditaan jatkuvaan aikajärjestyksessä etenevään muotoon. Mikäli kuraattori ei kuulu ryhmään tekee kirjaukset terveydenhoitaja.

Kertomukseen kirjataan seuraavat asiat:

- nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen tai muutoin vajaavaltaisen opiskelijan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot
- asian aihe ja vireille panija
- opiskelijan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet
- tiedot asian käsittelystä opiskeluhuoltoryhmän kokouksessa, kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa, kokouksessa tehdyt päätökset, päätösten toteuttamissuunnitelma sekä toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot
- toteutetut toimenpiteet
- kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa
- asiakirjaan on lisäksi merkittävä, mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu.

Jos sivulliselle annetaan oppilashuoltokertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on lisäksi merkittävä mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu.

4. TURVALLINEN ARKI

4.1 Kodin ja koulun yhteistyö

Huoltajalla on ensisijainen kasvatusvastuu lapsesta ja nuoresta. Koulu vastaa oppilaan oppimisesta kouluyhteisössä ja tukee kotia kasvatustehtävässä ja koulutyössä. Perusopetuslaki velvoittaa kouluja yhteistyöhön kotien kanssa. Kodin ja koulun yhteistyöllä tarkoitetaan koulun henkilöstön ja oppilaiden huoltajien välistä vuorovaikutusta. Tavoitteena on edistää lasten ja nuorten oppimisen edellytyksiä, turvallisuutta ja hyvinvointia. Yhteistyö voi liittyä mm. lapsen oppimiseen, opetuksen järjestämiseen, arviointiin, koulun toiminnan kehittämiseen ja kasvatuksen tukemiseen.

Kodin ja koulun yhteistyömuotoja ovat esimerkiksi:

- koulun tiedotteet
- molempiin suuntiin tapahtuva yhteydenpito Wilman kautta
- vanhempainillat ja -tapaamiset
- erilaiset teema- ja liikuntapäivät, retket ja juhlat
- avointen ovien päivät

Vanhempainillat

Vanhempainilta voidaan rakentaa jonkin ajankohtaisen teeman tai yhteisen tekemisen ympärille. Sen lisäksi on tärkeää, että vanhemmilla on mahdollisuus osallistua myös koulun toiminnan sekä luokan yhteisten asioiden suunnitteluun. Vanhempainillat voidaan järjestää joko koko koulun yhteisinä tapahtumina tai luokkakohtaisina tilaisuuksina.

Osaamiskeskustelut

Osaamiskeskustelun tarkoituksena on muodostaa oppilaan lukuvuoden aikaiselle oppimiselle tavoitteita yhdessä opettajan, oppilaan ja huoltajan kanssa. Tavoitteet voivat olla oppiainetavoitteiden lisäksi esimerkiksi yhteistyö-, opiskelu ja työskentelytaitoihin liittyviä. Tapaamisen koollekutsujana toimii luokanopettaja tai -ohjaaja. Oppilaan osallistuminen osaamiskeskusteluun on erittäin toivottavaa, kun keskustellaan hänen koulunkäyntiinsä liittyvistä asioista. Näin edistetään oppilaan osallisuutta ja itsetunnon kasvamista. Samalla lisätään oppilaan tietoisuutta siitä, että koti ja koulu yhdessä tukevat hänen kasvamistaan ja koulunkäyntiään. Jos oppilas kieltäytyy osallistumasta osaamiskeskusteluun, koulumme kunnioittaa hänen ratkaisuaan. Opettajan ja vanhempien harkinnan mukaan on joistakin asioista muutenkin tarkoituksenmukaista keskustella vain opettajan ja huoltajien kesken.

4.2 Koulun ja lastensuojelun yhteistyö

Lastensuojelulaki (LSL 25§) velvoittaa viipymättä ilmoittamaan huolesta, jos mm. sosiaali- ja terveydenhuollon, opetustoimen tai nuorisotoimen palveluksessa tai luottamustoimessa olevat

henkilöt ovat virkaa tai tointa hoitaessaan tai tehtävässään saaneet tietää lapsesta, jonka hoidon tai huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää lastensuojelutarpeen selvittämistä. Ilmoitusvelvollisuus ohittaa kaikki virkamiehiä muutoin sitovat salassapitosäännökset.

Laki kokonaisuudessaan löytyy internetin sivuilta: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417>. Suositeltavaa on, että lastensuojeluilmoitus tehdään siten, että sekä vanhemmat että oppilas ovat tietoisia ilmoituksesta. Jokaisella koulun aikuisella on lastensuojelulain perusteella velvollisuus ilmoittaa lasta koskevasta huolestaan kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle.

4.3 Oppilaan vaikuttamismahdollisuudet kouluyhteisössä

Koulun toimintaa kehitettäessä on tärkeää ottaa huomioon oppilaiden mielipiteitä ja toiveita. Oppilaan osallistaminen koulun toimintaan ja sen suunnitteluun tukee oppilaan oppimismotivaatiota ja uteliaisuutta sekä edistää hänen aktiivisuuttaan, itseohjautuvuuttaan ja luovuuttaan tarjoamalla kiinnostavia haasteita ja ongelmia. Oppilaita kuullaan ennen opetussuunnitelman ja siihen liittyvien suunnitelmien sekä järjestyssääntöjen vahvistamista ja ennen muita oppilaiden asemaan olennaisesti vaikuttavia päätöksiä tehtäessä. Oppilaat saavat näin mahdollisuuden osallistua asioiden valmisteluun ja ilmaista mielipiteensä koulun toimintaan liittyvistä, heitä yhteisesti koskevista asioista. Oppilailla on mahdollisuus vaikuttaa kouluyhteisön kehittämiseen myös valtakunnallisen kouluterveyskyselyn kautta. Kysely tehdään säännöllisesti kahden vuoden välein. Siihen vastaavat alakoulun 4. ja 5. sekä yläkoulun 8. ja 9. vuosiluokan oppilaat.

4.3.1 Oppilaskuntatoiminta

Halsuan yhtenäiskoulussa toimii oppilaskunta. Oppilaskuntatoiminta antaa oppilaille mahdollisuuden osallistua koulun kehittämiseen. Oppilaskuntaan kuuluvat kaikki koulun oppilaat. Oppilaskuntatoiminnan tehtävänä on ohjata oppilaat keskinäiseen yhteistyöhön, pyrkiä parantamaan oppilaiden asemaa koulussa ja edistää oppilaiden harrastustoimintaa sekä vastuuta yhteisten asioiden hoidosta. Oppilaskunta valitsee keskuudestaan hallituksen, joka edustaa koko oppilaskuntaa. Oppilaskunnan hallituksen jäsenet valitaan kaksivuotiskaudeksi syksyllä. Hallituksen jäsenet valitaan

niin, että jokainen luokka valitsee keskuudestaan edustajan ja tälle varaedustajan hallitukseen. Tehtävänsä valittu ohjaava opettaja toimii kokouksen koollekutsujana.

4.4 Oppilaan lääkehoitosuunnitelma

Taustaa

Ensisijainen vastuu lapsen lääkehoidon toteuttamisesta on lapsen huoltajilla. Mikäli oppilas tarvitsee koulussa äkillistä tai hänen sairautensa edellyttämää säännöllistä lääkehoitoa, sitä voi antaa oppilaan lääkehoitosuunnitelman mukaisesti tarvittavan perehdytyksen saanut henkilö. Häätötilanteessa ensiavun on velvollinen antamaan kuka tahansa koulun aikuinen. Tällaiseen tilanteeseen tarvitaan lääkehoitosuunnitelma, jota lääkkeen antajan on vastuullisesti noudatettava. Olennaista on, että lapsen sairauden vaatimat toimenpiteet tulevat vanhempien, erikoissairaanhoidon ja kouluterveydenhoidon kautta riittävässä laajuudessa kaikkien koulun toimijoiden tietoon.

Lääkehoitosuunnitelman laadinta

Lääkehoitosuunnitelman laatimisesta vastaa rehtori tai hänen nimeämensä opettaja. Suunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaan huoltajien, terveydenhuollon ammattihenkilöiden ja koulun kanssa. Lääkehoitosuunnitelmaan kirjataan lääkehoidon syy, toteuttaminen, seuranta ja vastuut. Myös erityistilanteisiin varautuminen ja ensiapukäytännöt tulee kirjata suunnitelmaan.

Lääkehuolto

Koulun lääkehoito tapahtuu vain vanhempien tuomilla lääkkeillä. Lääkkeiden tulee olla alkuperäispakkauksessa ja niistä tulee näkyä lääkärin ohjeistus. Oppilaskohtaiset lääkkeet säilytetään pakkauksessa olevan ohjeen mukaan sovitussa paikassa.

Asiakirjojen säilytys

Oppilaan mahdolliset hoito-ohjeet ja sairaalan/lääkärin lausunnot sekä koulussa laadittu yksilöllinen lääkehoitosuunnitelma säilytetään koulun arkistossa. Kopiot suunnitelmasta annetaan huoltajalle ja kouluterveydenhoitajan arkistoon.

Vastuut, velvollisuudet ja työnjako

Huoltajan tehtävänä on vastata, että lääkehoidon tarve ja lääkehoidon kannalta kaikki tarvittava tieto on annettu koululle. Huoltaja toimittaa koululle oppilaan lääkkeet ja lääkehoidon ohjeen alkuperäisessä pakkauksessa. Huoltaja vastaa lääkkeen toimittamisesta ja tiedon siirtämisestä oppilaan siirtyessä luokalta toiselle tai koulusta toiseen.

Rehtori vastaa koulun lääkehoidon ohjeistuksesta sekä viime kädessä henkilöstöressurssien kohdentamisesta tarvittavan lääkehoidon järjestämiseen. Rehtori vastaa, että lääkehoitoon lupautunut henkilöstö perehdytetään suunnitelmaan sekä varsinaiseen lääkehoitoon.

Kouluterveydenhuolto vastaa oppilaan hoitotoimenpiteisiin perehdyttämisestä heti saatuaan tiedon lääkehoitoa tarvitsevasta oppilaasta. Kouluterveydenhuolto muistuttaa rehtoria lääkehoitosuunnitelman laadintavelvoitteesta.

Lääkityksen toteuttaja on koululta nimetty työntekijä, joka on suostunut lääkehoidon toteuttamiseen. Hänen tulee saada asianmukainen perehdytys, tarvittaessa lisäkoulutusta sekä lääkärin antama lupa lääkehoidon toteuttamiseen. Lääkityksen toteuttajaksi lupautunut henkilö vastaa oppilaan hoitoon liittyvistä toimista kouluaihana.

4.5 Sairaalan lapsen hoito koulussa

Tämän ohjeistuksen lähtökohtana on luoda yhtenäiset toimintatavat, joiden avulla lapselle saadaan mahdollisimman turvallinen ja sujuva koulunkäynti hänen terveysongelmistaan huolimatta.

Vanhempien vastuu

Kokonaisvastuu lapsen sairauden hoidosta ja lääkkeiden annosta on aina vanhemmilla. Vanhempien tehtävä on tiedottaa koulussa lapsen opettajalle ja kouluavustajalle lapsen sairauksista ja niiden

hoidosta. Lapsen sairaus saattaa vaatia erityistoimenpiteitä, mutta erityisjärjestelyt on aina sovittava lapsi- ja perhekohtaisesti yhteisymmärryksessä kodin ja koulun kanssa.

Hoitoneuvottelu

Pitkäaikaisesti sairaan lapsen jatkuva oireilu tai pelko oireilusta voi aiheuttaa neuvottomuutta koulun henkilökunnassa, etenkin jos heille yritetään siirtää lapsen hoitovastuuta koulupäivän aikana. Kun lapsella on vakava tai pitkäaikainen sairaus, on koulussa sovittava hoitoneuvottelu, johon osallistuvat vanhemmat sekä koulun henkilöstö (esim. opettaja, kouluavustaja, ruokapalvelun edustaja). Kouluneuvotteluihin pyydetään paikalle kouluterveydenhoitaja ja tarvittaessa myös koululääkäri. Lisäksi mukaan kutsutaan tarvittaessa erikoissairaanhoidosta sairaanhoitaja / kuntoutusohjaaja. Hoitoneuvottelussa tarkastellaan ja selvitetään lapsen selviytymistä koulussa ja hänen mahdollisesti vaatimiaan erityisjärjestelyjä sekä kirjataan hoitoneuvottelun tulos erilliseen sopimukseen.

Kun lapsi aloittaa koulunkäynnin, järjestetään hoitoneuvottelu jo keväällä, jotta tarpeelliset erityisjärjestelyt ehditään suunnitella. Hoitoneuvottelu sovitaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun lapsella on todettu vakava tai pitkäaikainen sairaus, joka vaikuttaa lapsen vointiin koulussa. Hoitoneuvottelua voi ehdottaa myös koulun henkilöstö, kun lapsen voinnissa ja jaksamisessa tapahtuu havaittavia muutoksia.

Avoimuus vähentää epätietoisuutta ja lapsen sairastuessa on suotavaa järjestää lyhyt informaatiotilaisuus luokassa muille oppilaille sekä erikseen tarvittaessa koulun henkilöstölle. Hoitoneuvottelussa pyydetään vanhempien lupa ja sovitaan tiedottamisesta. Tietoiskun voi antaa kouluterveydenhoitaja tai tarvittaessa erikoissairaanhoidon kuntoutusohjaaja.

Toimenpiteet ja lääkitykset koulussa

Koulun henkilöstöä ei voida velvoittaa tekemään ilman asianmukaista perehdytystä sellaisia sairaanhoidollisia toimenpiteitä, joita ei ole jo työntekijää rekrytoitaessa selvästi ilmaistu. Koulunkäynnin ohjaajan toimenkuvaan saattaa kuitenkin ennalta sovitusti kuulua esim. epilepsiaa sairastavan lapsen tarkkailu ja tarvittaessa kouristuksen laukaisevan lääkkeen anto (Stesolid-peräruike tai Epistatus-liuos posken limakalvolle). Henkilöstöä koulutetaan tarvittaessa vanhempien tai erikoissairaanhoidon toimesta erikseen sovittujen toimenpiteiden suorittamiseen.

Joillakin erityisluokilla on useammin järjestelyjä, joissa koulunkäynnin ohjaaja on koulutettu esim. kätetroimaan lapsi koulupäivien aikana. Joissakin erikoistapauksissa voivat vanhemmat ja opettaja sopia, että opettaja tai ohjaaja pistää lapselle lounas-insuliinin, mutta tämä tapahtuu aina työntekijän suostumuksesta ja vanhempien kanssa erikseen neuvotellen. Kouluterveydenhoitaja ei ole koululla päivittäin, joten hänen vastuullaan ei voi olla esim. diabeetikon hoito (verensokerimittaukset ja insuliinin pistäminen).

Pääsääntöisesti vain lasta hoitavan lääkärin määräämät lääkkeet, joita täytyy annostella tarkasti tiettyyn aikaan, on syytä antaa myös koulupäivän aikana. Tällaisia lääkkeitä voivat olla esimerkiksi tietyt epilepsialääkkeet. Lapsi saattaa tarvita ennakolta annettavaa lääkettä suorituskykynsä ylläpitämiseksi - esimerkkinä astmalapsella ns. keuhkoputkia avaavan hengityslääkkeen käyttö ennen liikuntasuorituksia.

Koulupäivän aikana annettavien lääkkeiden säilytyspaikasta on sovittava tarkasti kunkin lapsen kohdalla aina hoitoneuvottelun yhteydessä ja sopimus kirjataan hoitosuunnitelmalomakkeeseen. Lääkkeiden säilytys voi olla vain erityistapauksissa opettajainhuoneessa lukollisessa kaapissa, tuolloin koulussa on oltava rehtorin antama ohje säilytystiloista.

Opettajainhuoneessa ei tule säilyttää yleiseen käyttöön tarkoitettuja särkylääkkeitä oppilaiden varalle vaan lääkkeitä annetaan vain terveydenhoitajan vastaanotolla tai lapsen omista lääkkeistä erillisen sopimuksen mukaisesti.

Ensiaputilanteet

Jos lapsi menee insuliinishokkiin tai saa epilepsiakohtauksen koulussa, henkilökunta ottaa ensisijaisesti yhteyttä vanhempiin. Koulussa täytyy olla myös vanhempien ja terveydenhuollon antamat ohjeet, mitä lapselle täytyy ja saa tehdä ensiaputilanteissa. Esimerkkeinä ohjeista voi olla tieto siitä, miten lapsi laitetaan sellaiseen asentoon, ettei hän loukkaa itseään epilepsiakohtauksen aikana tai mitä lapselle annetaan ensiavuksi liittyen esimerkiksi matalan verensokerin hoitoon diabeteksessa (hunajan sively ikeniin tai glukagonipistos). Koulun henkilökunta joutuu olemaan omatoiminen myös lasten tapaturmissa, jos tapaturman sattuessa terveydenhoitaja ei ole koululla paikalla.

Jos lapsella on taipumus saada vaikeita allergisia reaktioita, vanhempien on tiedotettava tästä koulun henkilökuntaa. Lisäksi lapsella on oltava repussa Epipen-kynä vakavia hätätilanteita varten. Tuollaisessa hätätilanteessa ei voi miettiä kenelle asia kuuluu, vaan kuka tahansa aikuinen on velvoitettu auttamaan lasta ja antamaan hengenpelastavan adrenaliinipistoksen.

Lyhytaikaiset lääkitykset

Useimmat lyhytaikaiset lääkekuurit, esim. tulehdustautien hoitoon käytettävät antibioottilääkitykset, voidaan annostella kotona. Esimerkiksi kolme kertaa päivässä annettava antibioottilääkitys voidaan antaa kotona ennen kouluun tuloa ja seuraavat annokset iltapäivällä ja illalla kotona – samoin kaksi kertaa päivässä annosteltavat lääkkeet aamuin illoin. Lyhytaikaiset kuurit esim. silmätipat voidaan joutua annostelemaan muutaman päivän aikana myös koulupäivän aikana, jos tippoja täytyy annostella 3 tunnin välein. Samoin hengitystieinfektiosta toipuva astmalapsi saattaa tarvita ns. avaavaa lääkettä vielä muutaman päivän ajan lisälääkkeenä esim. liikunnan yhteydessä.

Kokonaisvastuu lasten lääkkeiden käytöstä on aina vanhemmilla ja vanhempien on opastettava koulun henkilöstöä lapsen tarvitsemista lyhytaikaisista lääkkeistä. On myös sovittava, kuinka lääkkeet koulupäivän aikana annetaan.

Vastuukysymysten vuoksi koulun henkilöstöä ei voida velvoittaa antamaan lapselle erilaisia vanhempien tuomia lääkkeitä, joiden käyttö perustuu vanhempien uskomuksiin tai näkemyksiin esim. erilaisista luontaistuotevalmisteista, käsikauppalääkkeistä tai vanhempien itsensä käyttämistä lääkkeitä. Homeopaattisia lääkkeitä annostellaan ainoastaan, jos ne ovat lääkärin lapselle määräämiä ja määrätty otettavaksi myös koulupäivän aikana.

Yhteenveto

Hoitoneuvottelun käyttöönotolla luodaan yhtenäinen käytäntö kouluihin ja rakennetaan luottamusta vanhempien ja koulun henkilöstön välille. Koulun henkilöstön vastuu lapsen voinnista ei ulotu koskaan vanhempien vastuuta laajemmaksi. Ensisijainen vastuu lapsen sairauden hoidon toteuttamisesta on aina lapsen huoltajilla.

Hoitoneuvottelussa sovittavia asioita: yhteydenpito eri osapuolten kesken, huoltajien tiedottaminen lapsen hoidosta ja hoidon muutoksista, tarvittavan koulutuksen järjestämisestä koulun henkilöstölle, toiminta erityistilanteissa (esim. koulun retket) sekä ensiapu ja muut käytännöt. Hoitoneuvottelussa sovitut asiat kirjataan lomakkeeseen (liitteet 1 ja 2), jota päivitetään yhdessä sovitulla tavalla.

Hoitoneuvotteluissa on tarkasteltava työnjako ja vastuut koulun eri toimijoiden kesken koulun resurssien mukaan, esim. onko lapsi riittävän terve käydäkseen koulua tietyin erityisjärjestelyin vai päädytäänkö sairaalakouluun tai kotiopetukseen.

Lisäksi jokaisen aikuisen velvollisuus on auttaa parhaan kykynsä mukaan, jos lapselle koulussa tulee hätätilanne kuten epilepsia-kohtaus, insuliinishokki tai vakava allerginen reaktio. Terveystieteiden ammattilaisen tietämystä tai taitoa ei silloin edellytetä.

4.6 Poissaolot

4.6.1 Toimintaohjeet poissaolotapauksissa

Sairauspoissaolo: Oppilaan sairastuessa huoltaja on velvollinen ilmoittamaan oppilaan poissaolosta joko luokanohjaajalle, koulusihteerille tai rehtorille, joka merkitsee poissaolon Wilmaan. Oppilas huolehtii sairauden aikana itse koulutehtävistään. Sairauspoissaolon jälkeen oppilas selvittää yhdessä opettajan kanssa, onko hän jäänyt jälkeen opinnoissaan. Oppilaalla on oikeus saada tukiopetusta sitä tarvitessaan. Myös sairauspoissaolon aikana mahdollisesti ollut koe järjestetään hänelle erikseen.

Muut poissaolot: Mikäli oppilas joutuu olemaan poissa koulusta muusta syystä (esim. matka), poissaoloon on pyydettävä lupa etukäteen. Kolmen päivän poissaolon luvan myöntää luokanopettaja / luokanohjaaja. Pidempään poissaoloon lupa on anottava rehtorilta ja kahta viikkoa pidempiin poissaoloihin lupa on anottava sivistyslautakunnalta. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että oppilas selvittää etukäteen poissaolon aikana tehtävät kotitehtävät opettajilta. Tehtävät tulee olla suoritettuna, kun oppilas palaa kouluun. Koulu ei ole velvollinen antamaan tukiopetusta tai tekemään erityisjärjestelyjä oppilaan ylimääräisen loman johdosta. Huoltajan vastuulla on, että oppilas ei jää loman takia jälkeen opiskelussa.

Luvaton poissaolo: Mikäli huoltaja ei ole ilmoittanut oppilaan sairauspoissaolosta tai lupaa poissaoloon ei ole etukäteen pyydetty, luokanopettaja / luokanohjaaja ottaa yhteyttä kotiin poissaolon syyn selvittämiseksi. Luokanopettaja / luokanohjaaja sopii oppilaan kanssa korvaavien tehtävien / oppituntien suorittamisesta opettajien ohjeiden mukaisesti.

Perusopetuslain mukaan opetuksen järjestäjän tulee seurata oppilaan poissaoloja ja pitää ilmoittaa luvattomista poissaoloista huoltajalle. Huoltajan velvollisuus on huolehtia siitä, että oppivelvollisuus tulee suoritettua. Halsuan yhtenäiskoulussa poissaoloista ilmoittaminen tapahtuu luontevimmin Wilman kautta. Järjestelmän avulla sekä opettajien että huoltajien on helppo seurata oppilaan poissaoloja. Koulun opettajalla on ilmoitusvelvollisuus, mikäli hänen ryhmässään oppilaalla ilmenee toistuvia poissaoloja. Alakoulun luokanopettaja ja yläkoulun luokanohjaaja ilmoittavat poissaoloista rehtorille ja kuraattorille.

4.7 Kouluruokailu

Halsuan yhtenäiskoulussa tarjotaan terveellistä ja maukasta kouluruokaa. Ruokailu on oppilaille maksutonta ja tapahtuu ohjatusti ja valvotusti. Lounasruokailu ja erityisruokavaliota noudattavien oppilaiden terveyden seuranta ovat osa koulun oppilashuoltotyötä. Oppilas on koulussa turvallisessa oppimisympäristössä ja hänelle tarjotaan kouluruokailu osana oppilashuoltoa. Joskus esimerkiksi terveydelliset syyt edellyttävät varsinaisesta ruokalistasta poikkeavaa ruokailua. Lapsen allergian tai uskonnon erityistarpeita otetaan huomioon hänen koulutyötään ja ruokailuaan suunniteltaessa kunnan tai koulun toimintaperiaatteiden mukaan. Erityisdieetti toteutetaan siinä muodossa kuin kouluun toimitettu oppilaan ruokavaliosuunnitelma, kiellettyjen ruoka- aineiden kokonaisuus tai lääkärintodistus edellyttää. Tavoitteena on, että perusruokavalio sopii sellaisenaan tai pienin muutoksin mahdollisimman monelle.

Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositus löytyy osoitteesta:
http://www.ravitsemusneuvottelukunta.fi/attachments/vrn/kouluruokailu_2008_kevyt_nettiin.pdf

4.8 Koulukuljetukset

Halsuan yhtenäiskoulussa noudatetaan seuraavia koulukuljetuksen järjestämissääntöjä: Esi- ja perusopetuksen 1. ja 2. vuosiluokkien oppilaille, joiden koulumatka on kolmea kilometriä pidempi, kuuluu maksuton koulukuljetus. Samoin perusopetuksen vuosiluokilla 3-9 opiskeleville järjestetään maksuton kuljetus, mikäli heidän koulumatkansa on viittä kilometriä pidempi. Edellisistä voidaan poiketa, mikäli oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen koulumatka muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi. Päätöksen yleisistä kyyditysmääräyksistä poikkeamiseen tekee sivistysjohtaja.

Oppilaan päivittäinen koulumatka odotuksineen saa kestää enintään kaksi ja puoli tuntia.

Kolmetoista vuotta täyttäneillä koulumatka saa kestää enintään kolme tuntia.

4.9 Aamu- ja iltapäivätoiminta

Aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan. Sen lähtökohtana on turvallisen kasvuympäristön tarjoaminen ennen ja jälkeen koulupäivän. Toiminnan tehtävänä on lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen seuraavista näkökulmista:

- lapsen vapaa-ajan toiminnan ohjaaminen
- lapsen kasvun ja kehityksen tukeminen
- lapsen koulunkäynnin ja oppimisen tukeminen
- varhainen puuttuminen ja sosiaalinen vahvistaminen

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tarve kartoitetaan jokaisen lukuvuoden alussa.

4.10 Nivelvaiheyhteistyö

Nivelvaiheella tarkoitetaan tässä oppilaan siirtymistä varhaiskasvatuksesta esiopetukseen, esiopetuksesta alakouluun, alakoulusta yläkouluun ja yläkoulusta jatko-opintoihin. Opintojen nivelkohtia voivat olla myös luokan tai koulun vaihtuminen ja siirtyminen opettajalta toiselle. Koulunkäynnin kannalta tarpeellisen tiedon siirtäminen nivelvaiheissa on tärkeää, jotta opettaja pystyy huomioimaan oppilaan vahvuudet ja tuen tarpeet alusta asti. Yhteiset käytännöt nivelvaiheiden huomioimisessa mahdollistavat oppilaan koulupolun ja oppimisen kokonaisvaltaisen seurannan ja auttavat yleisen, tehostetun tai erityisen tuen tarpeiden määrittelyssä. Halsuan yhtenäiskunnassa noudattamme suunnitelmaa, jolla taataan riittävä tuki, ohjaus ja tiedonsiirto kaikissa nivelvaiheissa. Yhteistoiminnan periaatteena on ennaltaehkäisevä oppilashuolto, moniammatillisuus ja luottamuksellinen tiedonsiirto eri työyhteisöjen ja toimijoiden välillä.

Esikouluun tulevat lapset

- 5-vuotistarkastukset (neuvolan terveydenhoitaja)
- havainnoinnit (päivähoito / koti)
- varhaiskasvatussuunnitelmien siirto esiopetuksen käyttöön
- tutustumispäivä tuleville lapsille elokuussa ennen esikoulun virallista aloitusta

- alkusyksystä lähtötasotehtävät ja vanhempien tapaamiset – tavoitteena lapsen vahvuuksien ja kehitettävien alueiden kartoittaminen, minkä perusteella ohjausta ja opetusta yksilöllistetään tarvittaessa

Esikoulusta ensimmäiselle luokalle

- Esikoulussa tehty havainnointi ja mahdolliset henkilökohtaiset oppimissuunnitelmat siirretään tulevalle opettajalle.
- Alkuvuodesta esikouluikäisille tehdään ryhmäkouluvalmiustesti, josta palaute esikoulunopettajalle ja vanhemmille, tarvittaessa lisätutkimukset ja erityisopetusta koulussa tarvittaviin taitoihin.
- vierailut tulevassa ekaluokassa ja tutustuminen uuteen luokkaan ja tulevaan opettajaan
- tiedonsiirtopalaveri ensimmäisen luokan opettajan kanssa; tapaamisessa voivat olla mukana esikoulun opettaja, erityisopettaja, ensimmäisen luokan opettaja, kuraattori ja kouluterveydenhoitaja. Tarkoituksena on opetuksen järjestämisen kannalta tarpeellisen tiedon siirtäminen.

Kuudennelta luokalta yläkouluun

- 6.lk:n keväällä luetun ymmärtämisen ja kirjoitustaidon kartoitus sekä matematiikan keskeisten asioiden osaamisen kartoitus → tieto yläkoulun aineenopettajille
- matematiikassa yläkoulussa joustavat ryhmittelyt – ryhmiin yhteistyössä alakoulun opettajan ja erityisopettajan kanssa
- oppilaille oppitunti, jossa erityisopettaja, opinto-ohjaaja, rehtori ja kuraattori kertovat oppilaille yläkoulun käytänteistä

- tiedonsiirtopalaveri, jossa mukana alakoulun puolelta luokanopettaja ja erityisopettaja, yläkoulun puolelta erityisopettaja, tuleva luokanohjaaja, kuraattori ja terveydenhoitaja. Tarkoituksena on opetuksen järjestämisen kannalta tarpeellisen tiedon siirtäminen.
- henkilökohtainen keskustelu kuraattorin kanssa kuudennen luokan aikana ja uudestaan seitsemännen luokan syksyllä. Tavoitteena on yläkouluun siirtymisen mukanaan tuomista peloista ja ennakkoluuloista keskusteleminen sekä nivelvaiheeseen sopeutuminen
- oppilaiden ja huoltajien odotusten ja toiveiden kuuleminen
- tutustumispäivä yläkouluun, omaan luokkaan ja luokanohjaajaan keväällä

Yläkoulusta toiselle asteelle

- Varmistetaan, että tieto tehostetun ja erityisen tuen tarpeesta välittyy seuraavaan oppilaitokseen.
- tiedonsiirtolupa -lomake, jossa vanhemmat allekirjoittavat luvan siirtää tiedot nuoresta perusopetuksesta toisen asteen oppilaitokseen
- Kpedu:n kanssa saattaen vaihto-palaveri järjestetään keväisin.
- tutustumiskäynnit eri toisen asteen oppilaitoksiin
- vanhempainillat
- henkilökohtaiset keskustelut luokanohjaajan, huoltajan, opon ja kuraattorin kanssa – aiheena opintojen tilanne, yhteishakuun liittyvät asiat, jatko-opintosuunnitelmat ja mahdollisten haittojen ja esteiden kartoittaminen
- Erityistä tukea ja ohjausta jatko-opinnoissaan tarvitsevia, ammatilliseen koulutukseen suuntautuvia oppilaita ohjataan osallistumaan ammattiopisto Luovin koulutuskokeiluun. Koulutuskokeilun tavoitteena on selkeyttää koulutusvalintaa sekä ohjata oppilasta hakeutumaan hänelle sopivaan ammatilliseen koulutukseen. Koulutuskokeilusta oppilas ja ohjaava taho saavat kirjallisen palautteen, joka toimii työkaluna jatko-opintojen suunnittelussa ja järjestämisessä.

Koulusta toiseen muuttaminen

- Uuteen oppilaitokseen lähetetään tieto oppilaan siihenastisista kurssisuorituksista ja varmistetaan, että tieto tehostetun tuen tarpeesta välittyy uuteen kuntaan ja/tai kouluun.

Opettajalta toiselle

- yhteistyöpalaveri, jossa mukana oppilaan edellinen opettaja, tuleva opettaja, erityisopettaja ja mahdollinen koulunkäynninohjaaja

4.11 Ohjaus perusopetuksessa

Ohjaustoiminnan tarkoituksena on tukea oppilaan onnistumista perusopetuksen eri vaiheissa, vahvistaa opiskelutaitoja ja itseohjautuvuutta sekä kehittää oppilaan valmiuksia tehdä opintojaan koskevia valintoja. Opintojen edetessä työelämään tutustumisen ja tulevaisuuden vaihtoehtojen suunnittelemisen merkitys kasvaa. Ohjauksella vahvistetaan myös yhteistyötaitoja sekä kykyä toimia erilaisissa ryhmissä ja ottaa vastuuta omasta ja yhteisestä työstä. Ohjauksen tehtävänä on osaltaan estää oppilaiden syrjäytymistä ja edistää tasa-arvoa. Ohjaustoiminta muodostaa koko perusopetuksen kestävä jatkumon, jonka toteutuminen taataan siten, että ohjaustyöhön osallistuvat opettajat toimivat yhteistyössä oppilaan opintopolun aikana ja opiskelun nivelvaiheissa. Kaikkien opettajien tehtävänä on ohjata oppilasta oppiaineiden opiskelussa sekä auttaa häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja oppimisen valmiuksiaan sekä ennaltaehkäistä opintoihin liittyvien ongelmien syntymistä. Jokaisen opettajan tehtävänä on oppilaiden persoonallisen kasvun, kehityksen ja osallisuuden tukeminen.

Ohjauksen toteuttamissuunnitelmassa käsitellään aihetta laajemmin. Suunnitelma löytyy osoitteesta: <http://www.peda.net/veraja/kaseopo>.

4.12 Käyttäytymisohjeet ja seuraamukset

Kurinpito, säännöt ja valvonta muodostavat merkittävän osa-alueen koulurauhan vaikuttavista tekijöistä. Halsuan yhtenäiskoulussa kasvatustilanteiden on ensisijainen keino puuttua oppilaan häiritsevään ja epäasialliseen käyttäytymiseen. Se kirjataan ja siitä ilmoitetaan myös huoltajalle. Oppilasryhmän oikeuksien turvaamiseksi oppilas voidaan poistaa luokkatunnilta. Tällöin hänet voidaan määrätä toiseen opetusryhmään, rehtorin kansliaan, erityisopettajan opetustilaan tai muualle luokkahuoneen ulkopuolelle. Oppilasta ei saa jättää ilman valvontaa. Luokasta poistamisesta seuraa ilmoitus huoltajille. Rehtorilla ja opettajalla on oikeus ottaa haltuunsa koulun säännöissä kielletty, turvallisuutta vaarantava tai opetusta häiritsevä esine tai aine. Alaikäiseltä pois otetut tupakkatuotteet ja alkoholi voidaan luovuttaa vain huoltajalle. Huumausaineet luovutetaan välittömästi poliisille. Opetuksen järjestäjän tulee seurata kasvatustilanteiden, kurinpidollisten toimien, häiritsevän ja turvallisuutta vaarantavan oppilaan poistamisen, esineiden ja aineiden haltuunotto-oikeuden sekä oppilaan tavaroiden haltuunotto-oikeuden käyttöä ja toimien kehittymistä. Koulukohtaiset tiedot suositellaan käsiteltäväksi määräajoin koulukohtaisessa oppilashuoltoryhmässä.

4.13 Oppilaan suojaaminen väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisy sekä siihen puuttuminen kuuluvat kaikille kouluyhteisössä työskenteleville. Koulukiusaamisella tarkoitetaan sitä, että joku oppilas joutuu toistuvasti saman tai muiden luokkien oppilaiden kiusaamisen kohteeksi. Kiusaajia voi olla yksi tai useampia. Kiusaaminen voi olla esimerkiksi:

- tönimistä
- lyömistä
- haukkumista ja pilkkaamista
- yksin jättämistä
- ilkeitä puheita takanapäin
- eristämistä luokan, ryhmän tai virtuaaliryhmän sosiaalisesta kanssakäymisestä.

Kouluyhteisömme puuttuu aina häiriökäyttäytymiseen. Kiusaamiseen pyritään puuttumaan niin pian kuin mahdollista. Perusopetuksessa toteutetaan Kiva Koulu -ohjelmasta tutuksi tullutta toimintamallia. Yläkoulussa kiusaamistapausten selvittelyssä voidaan käyttää lisäksi **sovittelua**, jossa pyritään löytämään kaikkia osapuolia tyydyttävä ratkaisu puolueettoman sovittelijan johdolla.

Kun vanhempi ottaa yhteyttä kouluun kiusaamisasiassa tai oppilas kertoo opettajalle kiusaamisesta, selvitetään ensin, onko kyseessä systemaattinen kiusaaminen, satunnaisempi konflikti tai riita tai vaikkapa väärinkäsityksiin perustuvat loukkaantuminen. Mikäli kiusaamisen tunnusmerkit täyttyvät, ryhtyy luokanohjaaja/luokanopettaja käsittelemään asiaa. Ensin keskustellaan kiusatun oppilaan kanssa ja tämän jälkeen jokaisen kiusaamiseen osallistuneen oppilaan kanssa yksitellen. Kiusaajien kanssa sovitaan, miten he muuttavat käyttäytymistään. Tämän jälkeen sovitaan seurantakeskustelusta, jossa sekä kiusatun että kiusaajien kanssa varmistetaan, että kiusaaminen on todella loppunut. Vanhemmille informoidaan kaikista tiimin käsiteltävänä olleista omaa lasta koskevista tapauksista. Tarvittaessa vanhemmat kutsutaan koululle selvittämään asiaa. Ensisijaisesti keskustelut käydään kuitenkin koulun aikuisten ja oppilaiden välillä. Vanhemmat voidaan kutsua mukaan selvittämään asiaa.

Koululla on **velvollisuus ilmoittaa tietoonsa tulleesta koulussa tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta** niihin syyllistyneen ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

4.14 Toiminta äkillisissä kriiseissä sekä uhka- ja vaaratilanteissa

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Siihen kuuluu fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen turvallisuus. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on oppilaiden ja koulun henkilökunnan turvallisuuden takaaminen kaikissa tilanteissa, ja se on osa kouluyhteisön toimintakulttuuria. Oppilashuollon tavoitteena on tukea toimintakyvyn säilymistä myös fyysistä ja psyykkistä turvallisuutta vaarantavissa tilanteissa. Erilaisissa ongelma-, onnettomuus- ja kriisitilanteissa sekä niiden edellyttämässä jälkihoidossa huolehditaan oppilaan ja koko yhteisön tarvitsemasta psykososiaalisesta tuesta.

Fyysistä turvallisuutta edistetään huolehtimalla koulurakennukseen, opetustiloihin, opetusvälineisiin, opetuksen järjestämiseen, opetustilanteisiin ja välitunteihin sekä kouluyhteisön ulkopuolella tapahtuvaan opetukseen liittyvistä turvallisuustekijöistä. Opetuksen järjestäjän tulee huolehtia siitä,

että työelämään tutustumispaikka on turvallinen ja että oppilaan oppimisympäristö on työelämään tutustumisen aikana oppilaalle turvallinen. Kouluyhteisön turvallisuuden edistämiseen kuuluvat myös koulukuljetuksiin, tapaturmien ennaltaehkäisyyn ja tietoturvallisuuteen liittyvät tekijät. Turvallisuuden edistämässä ja turvallisuutta vaarantavien tilanteiden ennaltaehkäisyssä noudatetaan turvallisuutta ohjaavaa lainsäädäntöä, eri oppiaineiden opetukseen laadittuja turvallisuusohjeita sekä muita paikallisia turvallisuutta koskevia linjauksia. Koulun terveydellisten olojen tarkastus tehdään kolmen vuoden välein yhteistyössä koulutuksen järjestäjän, työterveyshuollon, työsuojelun, ympäristöterveydenhuollon ja kouluterveydenhuollon kanssa.

Kouluyhteisön turvallisuutta ohjaavat työturvallisuuslaki ja sen mukainen työsuojelun toimintaohjelma. Muita turvallisuutta ohjaavia säädöksiä ovat pelastuslain- ja asetuksen edellyttämä ajan tasalla oleva **pelastus- ja turvallisuussuunnitelma**.

5. YHTEISTYÖ OPPILAIEN JA HEIDÄN HUOLTAJIENSA KANSSA

Koulun oppilashuoltosuunnitelma löytyy koulun Pedanet-sivuilta. Uuden lukuvuoden alkaessa oppilaille ja huoltajille esitellään koulun oppilashuoltopalvelut lukuvuositedotteessa ja vanhempainilloissa. Koululla on käytössä Wilma-järjestelmä. Sitä käytetään poissaolojen kirjaamisiin, tiedon välittämiseen oppilashuoltohenkilöstön välillä sekä koulun ja kodin väliseen viestintään.

Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajiensa kanssa. Tällöin oppilaan omat mielipiteet ja toivomukset on otettava huomioon hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten edellytysten mukaisesti. Hyvin vaativissa tilanteissa alaikäinen voi *painavasta syystä kieltää huoltajaansa tai laillista edustajaansa osallistumasta itseään koskevan oppilashuoltoasian käsittelyyn sekä kieltää antamasta itseään koskevia salassa pidettäviä oppilashuollon tietoja huoltajalleen*. (Oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 18§) Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä oppilashuollon palveluja.

6. OPPILASHUOLTOASIAKIRJOJEN DOKUMENTOINTI

Koulutuksen järjestäjällä on oppilashuollon kertomuksista muodostuva rekisteri, johon tallennetaan oppilashuoltokertomukset sekä muut asiaan liittyvät asiakirjat aikajärjestyksessä edeten. Monialaisten asiantuntijaryhmien asiakirjat ovat salassa pidettäviä. Kirjaamisen tulee olla asiallisesti perusteltua,

täysin paikkaansa pitävää. Jos painavasta syystä sivulliselle annetaan kertomukseen sisältyviä tietoja, on asiakirjaan merkittävä mitä tietoja, kenelle ja millä perusteella niitä on luovutettu. Halsualla rekisterin vastuuhenkilö on kuraattori Sarita Pohjolainen. Opetuksen ns. nivelvaiheissa tai oppilaan siirtyessä toisen koulutuksen järjestäjän koulutukseen, on aikaisemman koulutuksen järjestäjän pyydettävä opiskelijan tai hänen huoltajansa suostumus siihen, että uudelle koulutuksen järjestäjälle voidaan siirtää oppilashuollon asiakasrekisteristä sellaiset salassa pidettävät tiedot, jotka ovat **tarpeellisia** oppilashuollon jatkuvuuden kannalta. Kun kyse on **välttämättömistä** tiedoista, voi opetuksen järjestäjä salassapitosäännösten estämättä viipymättä toimittaa tiedot uudelle opetuksen tai koulutuksen järjestäjälle tai pyydettäessä antaa niitä. Tällöin välttämättömiä tietoja voi Halsuan yhtenäiskoulussa antaa opinto-ohjaaja. Yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän kokouksista laaditaan vapaamuotoinen muistio, joka on julkinen asiakirja.

7. SUUNNITELMA KOULUTYÖN JÄRJESTÄMISESTÄ POIKKEUSOLOJEN AIKANA

Päätöksenteko siirtymisestä poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin

Tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin voi päättää toimialueellaan koulujen ja varhaiskasvatuksen yksiköiden sulkemisesta, mikäli tilojen sulkeminen on välttämätöntä tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Halsuan kunnassa päätöksen tekee sivistysjohtaja, pohjaten päätöksen kunnan johtoryhmän mietintään. Aluehallintovirasto AVI voi tehdä alueellaan päätöksen koulujen ja varhaiskasvatuksen yksiköiden sulkemisesta, jos se on tarpeen useamman kunnan alueella.

Kunnan johtoryhmän päätöksen mukaan opetustoimi siirtyy noudattamaan väliaikaisesti poikkeuksellisia opetusjärjestelyjä, jotka kuvataan tässä suunnitelmassa. Poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin siirtymistä koskeva päätös voidaan tehdä enintään yhdeksi (1) kuukaudeksi kerrallaan ja sitä voidaan opetuksen järjestäjän päätöksellä jatkaa, mikäli tartuntalain mukaisia päätöksiä ja niissä asetettuja rajoituksia olisi edelleen välttämätöntä jatkaa.

Opetuksen järjestäminen poikkeuksellisten opetusjärjestelyiden aikana

Poikkeuksellisten opetusjärjestelyiden aikana oppilaiden opetus tapahtuu sekä lähi- että etäopetuksena. Lähiopetusta saavat lähtökohtaisesti kaikki sitä haluavat:

- esiopetuksen oppilaat
- perusopetuksen vuosiluokkien 1–3 oppilaat
- erityisen tuen päätöksen saaneet oppilaat
- pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä opiskelevat oppilaat

Etäopetus

Mikäli oppilas asetetaan terveysviranomaisen määräyksellä karanteeniin tai koulu joudutaan sulkemaan, opetus järjestetään pelkästään etäopetuksena. Mikäli oppilas tai hänen perheenjäsenensä kuuluu riskiryhmään ja oppilas jää kotiin, voi kyseessä olla erityiset opetusjärjestelyt (so. oppilas osallistuu koululla annettavaan lähiopetukseen etäyhteyden avulla). Kotiin jäämisen päätöksenteossa hyödynnetään lääkärin arviota.

Etäopetus tarkoittaa:

oppitunneille osallistumista etäyhteyden avulla, digitaalisten oppimisympäristöjen hyödyntämistä sekä oppilaan itsenäistä työskentelyä verkon ja muun, tarkoituksenmukaisen materiaalin avulla. Etäopetus tapahtuu ensisijaisesti oppilaan lukujärjestyksen mukaisina aikoina Meet- tmv. yhteyden avulla tapahtuvana samanaikaisopetuksena.

Opetuksessa noudatetaan valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteita, paikallista opetussuunnitelmaa ja tuntijakoa, opetussuunnitelman mukaista työaikaa ja koulun työaikaa, koulun lukuvuosisuunnitelmaa sekä oppilaan lukujärjestystä.

Etäopetuksen mahdollistamiseksi opetuksen järjestäjä huolehtii jokaiselle oppilaalle toimivat digitaaliset etäyhteydet, yhteistyössä vanhempien kanssa. Mikäli huoltaja antaa suostumuksen, etäopetuksessa voidaan käyttää oppilaan omia digitaalisia laitteita ja yhteyksiä – muussa tapauksessa koulu tarjoaa tarvittaessa laitteiston (so. tietokoneen). Oppilaiden osaaminen etäopiskeluun liittyvien laitteiden ja sovellusten käyttöön varmistetaan lukuvuoden ensimmäisten viikkojen aikana ja ylläpidetään koko lähiopetuksen ajan, hyödyntäen koulun atk- opettajaa ja Digitutor -oppilaita.

Oppilaan ohjaus ja tuki

Oppilas on oikeutettu saamaan tukea opintoihinsa poikkeusolojen aikana. Tuki järjestetään hyödyntäen etäyhteyksiä, niin että oppilas saa oppiaineisiin liittyvää tukea luokan-, aineen- ja/tai erityisopettajalta. Muissa kuin oppiaineisiin liittyvissä asioissa luokanopettajalta/-ohjaajalta. Tukea pyritään antamaan mahdollisimman normaaliin tapaan poikkeusoloista huolimatta.

Oppilashuolto

Oppilashuollossa kiinnitetään poikkeusolojen aikana erityistä huomiota tuen varhaiseen tunnistamiseen ja tuen tarjoamiseen. Yhteydenpito koteihin ja oppilaisiin on säännöllistä ja aktiivista. Yhteydenpidon vastuhenkilö on ensisijaisesti luokanopettaja ja -ohjaaja. Hänen vastuullaan on tarkistaa kunkin oppilaan tilanne viikoittain, tarvittaessa päivittäin. Kuraattori ja terveydenhoitaja ovat oppilashuollon tukena normaaliin tapaan, tarvittaessa etäyhteyksin.

Vuorovaikutus oppilaiden kanssa poikkeuksellisten opetusjärjestelyiden aikana

Koulu pitää aktiivisesti yhteyttä oppilaisiin poikkeuksellisten opetusjärjestelyiden aikana. Säännöllisyys taataan noudattamalla oppilaan lukujärjestystä. Yhteydenpito tapahtuu Meet- tmv. sovelluksen välityksellä. Myös kännykkää voidaan käyttää hyödyksi yhteydenpidossa. Mikäli oppilas ei ole oppitunnilla paikalla, koululta ollaan yhteydessä sekä oppilaaseen että hänen huoltajaansa Wilman tai kännykän avulla. Mikäli oppilasta ei tavoiteta, kyseessä on luvaton poissaolo. Huoltajan velvollisuus on ilmoittaa, mikäli oppilas on estynyt osallistumaan oppitunneille.

Kodin ja koulun välinen yhteistyö

Koulun opetushenkilöstöllä toimii aktiivisesti kodin ja koulun välisessä yhteistyössä ja vuorovaikutuksessa. Koulu tiedottaa huoltajille kaikista opetukseen ja koulunkäyntiin liittyvistä asioista ja muutoksista. Ensisijainen yhteydenpitäjä on luokan-/aineen- ja/tai erityisopettaja/luokanohjaaja. Yhteydenpidon välineenä toimii ensisijaisesti Wilma ja myös kännykkä (Whatsapp-viestit). Jos opetushenkilöstöllä herää huoli oppilaasta oppilashuollollisia toimenpiteitä ajatellen, yhteydenpito voi olla myös koulun muun oppilashuollon henkilöstön (kuraattori, terveydenhoitaja) ylläpitämää. Vanhempien tapaamisissa hyödynnetään etäyhteyksiä. Lisäksi varmistetaan, että vieraskielisten vanhempien tiedonsaanti on riittävää ja tarvittaessa käytetään tulkkipalveluita.

Poissaolot

Huoltaja on velvollinen ilmoittamaan oppilaan poissaolosta koululle normaaliin tapaan. Poissaolot merkitään Wilmaan. Luvattomasta poissaolosta ilmoitetaan huoltajalle ja tarvittaessa oppilashuollon henkilöstölle. Luokanopettaja/-ohjaaja on velvollinen seuraamaan oppilaidensa poissaoloja päivittäin.

Oppimisen ja osaamisen arviointi

Oppilaan arviointi kohdistuu paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin vuosiluokkakohtaisiin tavoitteisiin. Arviointikäytännöstä tiedotetaan huoltajille. Työskentelyn ja käyttäytymisen arviointi toteutetaan opetussuunnitelman mukaisesti, huomioiden poikkeukselliset olosuhteet.

Kouluruokailu

Oppilaalla on oikeus maksuttomaan ateriaan koulupäivän aikana niin lähiopetuksessa kuin etäopetuksessakin.

Koululounaspaketti noudetaan koululta erikseen tulevan ohjeistuksen mukaisesti. Lounaspaketin tarve ja noutajat kartoitetaan kyselyllä Wilman kautta.

Opetusryhmät ja opetuksen järjestäminen lähiopetuksessa poikkeuksellisten opetusjärjestelyiden aikana

Opetus järjestetään lähiopetuksessa lukujärjestystä noudattaen. Eri opetusryhmät toimivat omina yksikköinä, mahdollisimman vähän keskenään. Opetusryhmien välisiä kontakteja pyritään välttämään poikkeuksellisilla välitunti-, ruokailu- ja siirtymäjärjestelyillä. Koulussa noudatetaan turvavälisuosituksia, hyvää käsihygieniää ja väljyyttä. Koulun tiloissa ja alueella oleskelu pyritään minimoimaan muiden kuin oppilaiden ja koulun henkilökunnan osalta.

Ruokailu järjestetään porrastetusti ja valvotusti, tarvittaessa ruoka viedään luokan omaan opetustilaan (ei käytetä koulun yhteistä ruokailutilaa), aikuinen annostelee ruoan, käytetään kertakäyttöisiä ruokailuvälineitä ja huolehditaan tarkasti käsihygieniasta.

Jokaisella opetusryhmällä on omat odotus- ja välituntialueensa sekä wc-tilat.

Opetuksessa hyödynnetään mahdollisimman paljon koulun lähistöllä olevia ulkotiloja.

Oppivelvollisuuden suorittaminen osallistumatta perusopetukseen

Poikkeusolojen aikainen opetus järjestetään lähiopetuksena esikoululaille ja 1.-3. luokan oppilaille sekä erityisen tuen piirissä oleville oppilaille. Etäopetus on mahdollista em. oppilasryhmille vain, jos oppilas on karanteenissa, koulu suljetaan tai kyseessä ovat erityiset opetusjärjestelyt. Mikäli huoltajat päättävät pitää lapsena kotona muista syistä (varotoimenpiteenä), oppilas siirtyy kotiopetukseen.

Kotiopetuksessa vastuu perusopetuksen oppimäärää vastaavien tietojen ja taitojen saavuttamisesta on huoltajalla. Huoltaja vastaa kaikista opintojen järjestelyistä, kuten opetuksesta, oppimisen tuesta, oppimateriaaleista, työvälineistä ja -aineista, oppilashuollosta ja ruokailusta (tarvittaessa myös koulukuljetuksesta).

8. OPPILASHUOLTOSUUNNITELMAN TOTEUTTAMINEN JA SEURAAMINEN

Opetushallitus ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitos seuraavat yhteistyössä opiskeluhoollon toteutumista ja vaikuttavuutta valtakunnallisesti. Koulutuksen järjestäjän on arvioitava opiskeluhoollon toteutumista ja vaikuttavuutta yhteistyössä kunnan opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa sekä osallistuttava mahdolliseen ulkopuoliseen opiskeluhoollon koskevaan arviointiin. Arvioinnin keskeiset tulokset on julkistettava. Halsuan yhtenäiskoulussa suoritetaan myös lukuvuosittain perusopetuksen laadunarviointia, jonka yhtenä tavoitteena on kartoittaa koulun oppilashuollollista kokonaistilannetta. Sivistyslautakunnan tehtävänä on tarkastaa Halsuan opiskeluhoollon suunnitelma. Suunnitelman päivittämisestä ja seurannasta vastaa Halsuan yhtenäiskoulun oppilashuollon vastuhenkilö tukenaan yhtenäiskoulun opiskeluhoolloryhmä. Seurannassa ja päivittämisessä tärkeänä tehtävänä on miettiä, mitä opiskeluhoollon kannalta oleellista tietoa koulussa tulee kerätä ja seurata, miten tiedon kerääminen tapahtuu, millä aikataululla ja miten seurantatietoja hyödynnetään. Lisäksi tulee seurata, miten opiskeluhoollon suunnitelman tavoitteet ja toimenpiteet käytännössä koulun sisällä toimivat.

Lähteet (Sairaalan lapsen hoito koulussa –osio)

- 1. Turvallinen lääkehoito.** Valtakunnallinen opas lääkehoidon toteuttamisesta sosiaali- ja terveydenhuollossa 2006. Sosiaali- ja terveysministeriön Oppaita 2005:32. <http://www.stm.fi>
”Kun lääkehoitoa toteuttaa lääkehoitoon kouluttamaton henkilö muualla kuin terveydenhuollon toimintayksikössä, toiminta perustuu yhteiseen sopimukseen lääkehoitoa saavan potilaan tai hänen omaisensa kanssa (esimerkiksi päiväkodissa vanhempien ja lääkehoitoa toteuttavan henkilön yhteinen sopimus ja suostumus).” Katso myös käsitteet: ”Lääkehoitoon kouluttamaton henkilöstö” ja ”Lääkehoidon toteuttamisen epätuottava alue”.
- 2. Epilepsiaa sairastava päiväkodissa ja koulussa ja Epilepsiakohtauksen ensiapu.** Epilesialiiton julkaisuja. <http://www.epilepsia.fi>
- 3. Allergia- ja Astmaliiton, Hengitysliitto Helin ja Kuntaliiton yhteisjulkaisu 2004**
<http://www.allergia.com/>